

A' RÓMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 7. Decemberben 1792.

*Pikárd Josef, egy mai Világ-béli Frantz Philosophus
az Elyseumban.*

Cácus és Cartusch, amaz a' leg régibb, e' pedig
a' leg ujjabb mai módi Phisophus, több hoz-
zájok hasonlókkal együtt kedvekre delelvén az Ely-
seumi tsendes mezőkön, egyik a' Magyar Kurirt,
a' másik pedig a' Hirmondót magyarázza vala a'
több körül heverő Leveléknek. — Bé érkezvén
a' szegény Pikárd a' múlt napokban a' Lelkeknek
ezen böl dog mezejére — meg agyon barátom! —
hát honnan jösz? — így kiált-fel leg előbb is
Cartusch az el-bámult Pikárdhoz. Ki vagy? mi-
tsoda jéréba vagy? mit rezkétsz? mi jó hirt hozsz?
— hol hagytad a' tejedet?

H h h h h

En

Én barátim! felső világ-béli *Frantzia Philosophus* vagyok — meghóltam — már a' Lelkek Országát keresem — a' fejem *Párisban* maradott — *Pikárdnak* keresztek volt. — Egy lélek azonban észébe veszi a' *Pikárd'* mezittelen hátára süttetett Keresztet. Mútatja a' többeknek is — hahatát ütnek. *Pikárd* azonban nem vévén jó neven a' dolgot — ez, úgy mond, nem tréfa — én Keresztes *Philosophus* vagyok. — Patvar vigye ezt a' Keresztet — felel *Kártusch* — hiszem a' mi időnkben az emberek a' mejjeken szokták vólt hordozni a' Keresztet. Hát annyira meg változott nálatok a' Világ, hogy már a' Keresztet is, még pedig a' bőrötökre sütvé, a' hátotokon hordozzátok? — pfuj! — nem kívánkozom visszáz a' felső Világra.

Pikárd. — Ne ütközz meg barátom *Kartusch*, és ne itélj az egész világra a' Frantziákról. Még eddig tsak ők azok a' minden más nemzetek felett böltselkedni akaró emberek, a' kik minden Kereszteket el törölvén, azt akarják, hogy az ő leg érdemesebb Vitézeik is tsak azzal ériék meg, hogy a' musta és kapta mellől meg nem mozduló Tsizmadiával együtt *Polgároknak* neveztethek. Még eddig rajtok kívül minden más okos nemzeteknél meg vagyon az a' jó szokás, hogy az érdem olyan jelekkel jutalmaztatik meg, mellyet mihelyest valakinek méjjen szemlélünk, azonnal olyan gondolat ütközik elménkbe, hogy ez az ember, vagy Hazájáért, vagy Királyáért, vagy pedig mind a' ketőjért, valami ollyas dolgot vitt véghez, mellyel

azt érdemlette, hogy az olyanoktól, a' kik hasonlót nem miveltenek, meg - különböztettségük. És tsak ez a' fundamentoma a' Kereszt viselésnek mind azokban az Országokban, a' hol a' *Philosophia* a' maga határán kívül nem kalapéroz. Hogy pedig a' Frantziáknál nem így foly a' dolog, azon ne tsudálkozz, jó *Cártusch!* — ők egy más *mundus optimust* képzeltek a' magok elméjekben, és ebből egy *mundus actualist* akarnak tsinálni, nem gondolván azt meg, hogy a' mai világ minden lehető Világok között a' leg jobb. A' mit ők akarnak a' lehetetlen. Soha annál nevettségesebb dolog senkinek az elméjében meg nem fordult, — hogy egy falusi Sertés pásztor, a' Biróval egyenlő lehessen. Hát hogy kívánhatja azt egy *Párisi tzi-
jömester*, hogy ő egy 100 - ezer emberből álló táborot okoson vezérlő *Dumuriertől* semmit se különbözzék.

— — így folytatja tovább *Pikárd* a' maga beszédét — és azt gondolván, hogy tsak rajta; mert már minden szabad — egy néhány társaimmal, egy *Párisi* bótban matolni kezdettünk — megfogtanak, és hogy mátszor is reánk ismételtsenek, egy - egy keresztet sütöttek a' hátunkra. Ekkor tapasztalám, hogy bizony sohol lintsen telyes szabadság a' világon; a' rosszért a' Törvény mindenütt meg bünteti az embert; és hogy semmivel nem könnyebb viszsza élni, mint a' szabadsággal.

Azt nem kérdeztük — felel *Cártusch* — hol vetted légyen Keresztedet. Könnyen által láthattuk,

H h h h h a

hogy

hogy valami ebek harmintzadján kellett a' felső világon járnód. Még is esnék belé, ha a' felső világról ide az *Elyseumba* le-érkező minden lelkektől azt tudakoznók, hogy hol vették a' Keresztyeket? fele se tudná meg mondani. De hiszem te tolvaj vóltál a' felső világon: miért nevezed magadat még is *Philosophus*nak? A' te mesterségedet mind én, mind pedig ez a' mellettem heverő *Cacus* legjobban értettük a' magunk időnkben. Mind ketten a' leg hiresebb tolvajok vóltunk, ő a' régi világban, én pedig az ujjban. De a' szép *Philosophusi* nevet még sem vesztegette egyikünk is magára.

Pikárd. — Jól vagyok barátom. De ne felejtse el a' *Philosophus* és *Frantzia Philosophus* között különbséget tenni. Én *Frantz Philosophus*nak neveztem magamat. Nállunk a' között a' 25 vagy még több Millió ember között csak egy sints, a' ki magát *Philosophus*nak ne tartaná, még pedig mindenik elébb való a' másíknál. 'S hát miért ne nevezhessem én magamat annak, a' minek nállunk magát a' hal áruló *Kofa* is már most igaz jussal gondolja lenni. — Hogy a' ti világotokban a' hozátok hasonló embereke tolvajoknak hívták, arról a' *Frantziák* nem tehetnek. Köztök ma a' legnagyobb ragadozó, leg-nagyobb *Philosophus*nak tartya lenni, 's annak nevezi magát. Az idő már sok dolgoknak el-változtatta neveit. *Verba valent usu.* Az igaz, hogy a' *Frantziák* nagyban gyakorolják azt, a' mit ti csak kitsiben gyakoroltatok, de a' mivel még is ti a' leg-nagyobb tolvaji nevet érdemeltétek. Ezt az időnek és magatoknak tu-

lajdonitsátok. Az időnek azért, hogy a' ti időtökben azt, a' ki a' másét bánotta, tolvajnak nevezték: magatoknak pedig azért, hogy a' ragadozásnak nem tudtatok olyan szép színt adni, mint a' mái világ béli Frantzia ragadozó Despoták. Ezek a' Királyi Kints-tárt fel-prédálták, a' mely kár 30 millió *Livrákra* betsültetett. Valami 80 non már kézbe kerültenek azok között a' *Philosophusok* között, a' kik azt a' nagy *Problémát* résolválták, hogy mi módon kellesték egy Királyi kintses kamarát meglopni. Egynéhányon tanáltattanak közöttök hozám hasonló vitézek, a' kiknek, egy vagy más ebek harmintzadján, keresztel tiszteltetett vólt-meg a' hátok. Én (*Pikárd*) másod magammal, még akkor ezen tolvaj *Philosophiának* alkalmatosságával, kézbe akadtam vólt. Drágakövekkel meg rakódva akarván egy helyen le-szökni, bé-törtem a' fejemet, 's mig ott temporizálnánk, mind a' kettőnket el-tsipének. De a' két drágább kövek, mellyek között egyiket *Regensnek*, a' másikat pedig *Sancinak* nevezték, másoknak akadván körmek közzé, máig-is oda vagynak. A' *Régens* egy 2 millió *Livrákat* érő *Brilliánt* vólt, mellyet egy ifju ember el-nyelve lopott vólt - ki *Peruból*, és a' mellyet a' Frantzia Királyok kalap gomb helyett szoktanak vólt viselni. Olyan nagy vólt, mint egy *Szeretsendió*. — Ha az ember ezen lopásnak minden környül-állásait öszve veszi, egy néhány Frantzia *Philosophusi* gondolatokat tanálunk-fel benne, a' mellyek némelley gyanus kérdésekre szolgáltatnak okot. Ez a' dolog éppen akkor történt vólt, a' midőn

az egyesült Seregk sebess lépésekkel közelitettének
Chalons felé, és a' midön *Páris* mellett-is a' Sán-
 tzok erősen ásattanak, — — —

— — — — —

— — — — — Val-
 lyon tehát azok a' Szabadság leg-főbb *Apostolai*,
 a' kik felölli bizonyos az, hogy ebben az időben
abeundi Consilium felölli gondolkodtanak, nem ve-
 hettenek é minden elő fordulható történetre, egy-
 két ilyen drága követ úti társul magok mellé. —
 De ez akár hogy esett legyen, elég az, hogy en-
 gemet szegény *Pikárdot*, a' múlt Okt. 24 dikén a'
 leg ujjabb módi fő-vevő *machina* által, a' leg-szük-
 ségesebb tagomtól, a' fejemtől, örökösön el-válosz-
 tának. — Ezen leg-ujjabb módi fő-vevő *machina*-
nak neve *Guillotine*, melynek fel-tanálója egy *Guil-*
lotin nevű Orvos Doktor volt, a' ki az első *Nemz.*
Gyűlésben Deputátus lévén, a' maga Philosophusi
 méjj böltsességét, ezen *machinának* fel-találása ál-
 tal egészfzen ki-merítette. Egy minden felé vonat-
 tatható állásra két ágos vagy *perpendiculariter*
 annyi megszűsésre fel-állittatva, hogy ha egy em-
 ber ezen álláson hanyotán fektettetik, a' nyaka a'
 két ágosok közzé éppen belé illik, a' melly két
 ágosok között egy éles bárd, a' leg-nagyobb Phi-
 losophusi tsendességgel ugy botsáttathatik-le, hogy
 a' le-fektettetett; bűnösnek nyakát egy szem-pillan-
 tat alatt el-válosztja a' fejétől; melly egy alatta
 lévő vederbe esik belé.]

De hogy én néktek a' mái Frantzia Demoeraticus Despotáknak valóságos *Cártuschi* Philosophiájokat még jobban-is le rajzolhassam, nem szükség, hogy azokat a' fok ártatlan Papokat és Apátzákat, emlegetsem, a' kik a' magokétól meg fosztattatván, már ma idegen földeken kéntelenítettnek élelmet keresni; nem szükség hogy azokat a' fok ezer Isten óltárait fel számláljam, mellyek a' Frantziák ragadozó Philosophiájok által még csak a' Szent edényektől is egyszeriben meg fosztattattanak. A' leg-ujjabb történetek, a' mellyek egyszerismind ujj-ságúl-is szolgálhatnak eléggé bizonyítják, mely fok féle erőszakoskodásokat vigyenek, ezen Szabadság Apostolai a' szelidségnek prédikálása mellett, véghez. Midön Nov. 17 dikén a' *Brüszszeli* piatzon fel állított Szabadság fája mellett még a' Frantzia Generálisok 's más fő tisztek is a' köz katonákkal öszve fogózva tántzoltanak és ordítottanak volna, egy Nemzeti Sereg azonban a' *Vesper* körül szorgalmatoskodó *Frantziskánusokra* menvén, a' Szabadság fája mellett kényszerítették őket tántzolni. Hát ebből áll a' szabadság? Gondolni lehet mely méltó bosszankodással kellett ezen erőszakot fok jó polgároknak a' magok házaikból szemlélni. — Midön az után itt *Brüszszelben* Nov. 18 kán a' Sz. *Gudula* templomában való gyűlésben az ujj 24 Nemzeti Repræsentánsok valósztatásának alkalmatosságával minden jó gondolkodók így kiáltottanak volna fel: — *nékünk vagyon Constitutiónk, és ujja nintsen szükségünk* — a' N. Gárdisták ezen jól gondolkodókat, az alatt a' fogás alatt, hogy szakadást ne okozzanak, halgatni kényszerítették. Hát abban áll a' Szabadság, hogy az igaz hazafinak ne légyen a' maga fok *Seculumoktól* fogva jónak tanáltatott *Constitutiója* mellett még csak száját-is fel tátani. —

Már az ilyen Philosophia inkább a' *Mahumed* idejéhez illő lett volna. *Custino* és *Dümurier* ötlet látatnak mindenekben követni. Ő is a' mit szép szóval, és tsalogató szem fényvesztések által véghez nem vihetett, vassal, tüzzel, és ragadozással vitte véghez. Egy nemzetnek a' másokra, a' mellyik amannak semmit se vétett, réá menni, azt schatztolni, azt nem tsak véres verejtékekkel keresett vagyonnyától, hanem még tsak az őket már sok *Seculumoktól* fogva bóldoggá tett gondolkodásoknak módjától is meg fosztani akarni — már ez *Cártusch* barátom! tsupa *Mahumedi* Principiumokkal meg egyező Philosophia.

Igy gondolkodnak erről már ma még azok az egy néhány *Német* hazafiak is, a' kik — —

— — — — — most kezdik által látni, melly veszedelmes légyen a' zabolátlan Szabadság, és hogy a' maga szorgalmatosságából élő polgároknak leg nagyobb métejek az egyenlőségnek kívánása légyen. Haljad tsak *Cártusch* az egy néhány leg ujjabb történeteket; mind ezek nyilvánosságos bizonyosságai annak, a' miket néked mondek: — „ *Wetterauból* Nov. 23 dikán. — *Moguntziában* már kezdik a' gondolkodások módjában való változást ismét észre venni. A' Polgár a' régi *Constitutiót* kezdi ismét ohajtani; mivel ez ujj alatt a' mindenben való bujálkodásnak nyaka szakadván, a' sok külömb-külobb féle foglalatosságoknak folyamatai is bé dugattatván, a' kézi mester embernek, a' kereskedőnek, és minden szép dolgok találóinak és készítőinek keresete magától meg szűnt. Ha itt a' *Frantzia* uralkodás még tsak 6 hónapokig tartani fog, ez által a' népnek alacsonyabb része el-koldusodván, a' *Moguntziaiak*, mint a' *Mársiliaiak*, kénytelenítettnek fognak ki költözni

özni. A' napokban ilyen beszédet tartott egy Tsizina mester a' Moguntziában *Cüstin* által fel állított Szabadság Klubjában: — „

„ Ez előtt — *ugy mond* — Jobbágy voltam, de azért volt kényerem és legényem bővséggel: már most szabad emberré lettem, és sem kényerem, sem legényem nintsen. Mindenkor előbb való a' bővség és boldogság, az éhséggel együvé kötött Szabadságnál: ki tulajdonítja tehát nekem hibának, hogy én a' régi Constitutiót vissza kívánom? „ — (Arany betűkre méltó szavak!) „

„ A' múlt Nov. 16-dikán a' hadi Commissiónak egy *Goupilleau* nevű tagja! e' képpen terjesztette a' *Párisi Convent* elejébe, a' Sárdiziai Királytól minden ki gondolható ok nélkült el foglaltatott *Nizsai Grófság* lakosainak panaszát: — „ Semmit se lehet rajta — *ugy mond* ezen Deputátus — kétkedni, hogy a' Frantzia |Sergek ezen Grófságban lopnak, ragadoznak, paráználkodnak és minden erőszakokat véghez visznek, az ő szives befogadtatásokkal vissza élnek, minden igazságot megtagadnak, a' szegények kunyhóját keserűséggel illetik, és a' szántó vetők' magok megvonására szükséges helyeket öszve rontyák, mind ezen bűnök büntetetlenül hagyattatnak, és ezek által a' Frantzia név gyűlölségesé tétetik. „ — Ezen méltó panasz még a' *Nemz. Conventot* is felindítván, Dekretom által meg erősítették, hogy a' nevezett Grófságba *Commissáriusok* küldettetvén, a' bűnösök meg büntetessenek, és az ártatlan szenvedőknek elég tétettsék. „

Egy szóval a' Frantziák mindenütt, a' hol járnak, schatztzolnak, és minden féle erőszakoskodásokat elkövetnek. Ezt bizonyítja még egy Nov. 18-dikán költ *Hachenburgi Levél* is, mellynek ez a' summája: — „ Az egész *Naszszau Weilburgi Udvar*, melly magából a' Hertzegből, a' Hertzegnéből, 3 Hertzeg Kiss aszszonyokból, és egy ifju Hertzegből áll, az oltától fogva, hogy *Cüstin* 5 ezerez

ezered magával ennek *Weilburgi* Kastélyába belé szálván, tölle 300 ezer forint hadi adót (schatzot) kivánt, és ezért az ifju Hertzegot akarta kezesül el vinni, minden Udvari Kamaráisaival és Udvari Dámáival együtt, itt *Hachenburgban* tartozkodik. Az ifju Hertzeg helyett némelly Udvariak, nevezetesen a' Hertzeg Istálló és Pohárnak-mesterei kezelséget válloltanak ugyan, de a' Frantziák a' helyett, hogy ezen kezelséggel meg-elégedtenek vólna, ilyen fogás alatt, hogy a' midőn Moguntziát elfoglalták, ezen *Weilburgi* Fejedelemnek is 60 katonáit tanálták ott őrizeten, a' nevezett Fejedelemnek minden ezüst és egyéb asztali készületeit elpakkolák, minden *Anglus lovait*, nyergeit és egyéb készületeit, Húszár-equipázsait, a' felállandó Német birodalom táborához rendeltetett Fejedelmi Kompániának fegyvereit, 6 égyuit, a' Hertzeg Kotsiját, 's minden eleség-béli készületeit magokkal el vivék. „

Melly kevés kedvet tanáltjlegyen *Cüstin* a' jól gondolkodó *Frankfurti* Polgároknál is, meg-tetzi egy *Frankfurti* Polgárnak *Cüstinhez* intézett belzédeből, melly közönséges ujjságokban, 's nevezetesen a' *Bétsi Udvari Diáriumban* is ki nyomtattatott, és a' mellyben a' fontosabb szollás formái ezek: — „ Egy szabad népnek vezére mindenkortartozik meghalgnai azt az igazságot, a' mellynek tisztelésére ő, mint *ember* és mint *polgár*, köteleztetik. Egy mindeneket fundamentom ízerint mivelő ember ellen mindenkort szabadnak kell lenni igazsággal elő állani, a' nélkült, hogy félni kellene tölle, ne hogy ezért a' tölle függő nemes nemzetnek hatalmával vissza éljen. „ — „ Én az Urat mint *Katonát* tisztielem, és örömet akarnám, mint *embert*, szeretni is. Tsak az en tiszta gondolataim, rugóji ezen én irásomnak; halgassa meg hát az Ur az én Vallás tételemet, mellyet előbb az Ur elejébe, az után pedig az Ur' egész nemzetének elejébe akarok terjeszteni. „ — Én szeretem a' magam

gam hazámat, és gyűlölöm azt az el nyomattatást, melly a' magános emberek szabadságát keskenyebb határok közzé szoritja, mint azt az embereknek egymástól való társaságos függése kívánná. Én azt a' szabadságot kedvellem, a' hol a' gazdag, éppen mint a' koldus, fejet hajt a' jó törvényeknek: de gyűlölöm ellenben azokat a' zabolátlan történeteket, mellyeket egy fel zavaradott, és a' maga ujjá születetésének terhei között kinlódó országban lehet szemlélni; gyűlölöm a' Statusok Revolutióját mindenkor, midőn azokat a' leg nagyobb szükség el-kerülhetetlenné nem teszi. „

„ Mi szabad emberek vagyunk, és semmi ragadozást szomjuhozó Tyranusoknak gyalázatos békóit nem hordozzuk. Mi nem félelemből, hanem hozzánk való atyai szeretetért kedveljük a' mi Magistrátusunkat. Miért igyekeznek hát az Ur minket attól a' békótól meg szabadítani, a' mellyet mi nem hordozunk? Minek akar minket kellen jovaival meg tetézni? Miért igyekszik az Ur, azt a' mi *Constitutionkat* öszve rontani, mellyet nem annak régisége, hanem jósága teszen tiszteletessé. Nem elégedvén-meg az Ur, tulajdon barátjainak meg schatzolásával, már most városunk tagjai közt is hasonlást igyekeznek szerezni, és a' mi egyességünket, melly meg zavarhatatlan, az úndok hazafiak közt való tzivodásnak akarja ki-tenni. Az Ur 2 millió forintot kíván töllünk. Egy nemzethez, mellynek zászlója az emberi szeretet, és a' melly ilyen mondást valószított a' maga *Symbolumának* — „ *Háboru a' Kastélyoknak, békeesség pedig a' szegények kunyhóinak* „ — egy ilyen nemzethez éppen nem illik a' *schatztzoldás*; mivel ez a' másokét leg-erősebben ehező *Despotának* találmánya, ez a' *schatztzoldás*, egy olyan ragadozás, melly utoljára csak ugyan mindenkor a' polgárok nyakát terheli. „

„ Oh *Custine!* Gondolja meg az Ur, hogy a' maga ditsősége köz-falának most éppen azon a' letején áll, mellyről egy lépése az örökös gyalázatnak

zatnak mélyységébe taszithatja. Ha nállunk némely magános emberek a' Szabadságnak jóságán kételked-
tenek, az *Emigránsoknak* óltalmat és lak helyet ad-
tanak, hamis *Afszignátákat* adtanak - ki, a' *Prin-*
ceket az *Afszignátáknak* el adására segítették, gon-
dolja meg az Ur — hogy az Ur fegyvereinek szeren-
tséje elég gyötrelmére vagyon az Ur ellenségeinek
— hogy azok, a' kik az Emigránsokat bé-fogad-
ták vólt, eléggé büntetődnek, midőn ezen ő ven-
dégeiket már most egész *Europától* meg-vettette,
számkivettetésben szemlélik imitt amott vándorol-
ni — hogy ezen Emigránsok eléggé meg-vagynak
tsak az által is béjegeztette, ha az Úr az ő neve-
ket és bűnöket tsak közönségesen emlitti is — hogy
az Urtól vádoltatott *Frankfurti* ujjságirónak mots-
kolódása, tsak az Ur nemzetének nemes tseleke-
detei által tsáfoltathatik - meg — végezetre, hogy
a' pusztitás, nem illendő boszszu-állás egy nemes
nemzethez. „

Továbbá elő-adattatik ezen beszédben, az a'
boldogság, mellyet a' *Frankfurtiak* a' magok *Con-*
stitutiojokban fel-tanálnak, és utoljára ezekkel a'
szavakkal végeztetik bé. — „ Ha a' Frantzia nem-
zet ezeket helybe hagyná, ellenkezőt tselekednék
azzal, a' mit olyan nagy hangal prédikáll, és tsak
azt mutatná-meg ez által, hogy Német Országon
magának pénzt, nem pedig barátokat keres, hogy
ő a' gondolkodás módjáért a' polgárokat és Fami-
liákat a' magok tulajdonoktól meg-fosztja, hogy
a' gyermekeket a' magok atyokért szerentsétlenek-
ké téstsi, hogy egy egész nemzet ellen való bosz-

Ízuját a' magános embereken akarja ki tölteni. Az Urnak a' Németektől való tiszteltetést, akár mely tsatának meg nyerésénél elébb kellene betsülni. Sokakat ismerek én közöttünk olyanokat, a' kik nagy summával is meg vásárolnák azt, ha a' Frantzia nemzetről azt a' gyalázatot le-moshatnák, hogy ez a' maga barátjait meg-schatztzolta. „ — „ Innen veszi a' Polgároknak a' Szabadság katonái-hoz való hidegsége a' maga eredetét, kiket ők külön-külön a' magok jó viseletekért szeretnének. Egy szóval a' *Frankfurti* Polgárok sziveikben viselik a' szabadságot, nem pedig kalapjokon. „ „ *Gen. Dümurier* ki adta *Brüsszelben* parantsolatban, hogy senki a' polgárok között, az ujj Tanátsnak írásban adott engedelme nélkül, az után seregbe öszve gyűlni ne mérészeljen. „ — Nékem nem ké-sz az ilyen szabadság.

B é t s.

A' most magokat *Bétsben* tanáló fő idegen személlyek között, nevezetes az özvegy *Svéd Királyné*, ki is a' nagy *Mauttal* által ellenben lévő *Fejér Ökör* nevű fogadóban vagy on szálva, kinek is ezen szállásán a' F. Császár és Császárné tegnáp előtt egy költsönös látogatást vissza adni méltoztatának. Ezen Királyné *Pisába* útozik feredőre. — Felsőges Urunk a' minap említett *Kellerhófnak* ledölése által lett szerentsétleneknek számát és házi környülállásaiknak le irását bé-kivánván, 150 aranyokat, és az ő árváikra az árva házakban, jó gondot méltoztatott parantsolni.

Fels. Urunk tökéletesen meg-gyógyult, és a' Magyar F. Udvari Kantzelláriának repræsentációjára méltoztatott meg-határozni; hogy a' mint a' Magyar Országban graduáltatott Orvasok, a' Német örökös tartományokban csak ugy gyakorolhatják a' magok mesterségeket, ha itt-is meg-visgáltatnak: éppen ezen szoross regula alá légyenek *Magyar Országban* is vettetteve a' Német Univerfitásokban graduáltatott Orvasok, ki vévén a' már néhány elztendöktől fogva practizálókat.

Semlin 26. Nov. — Elzekbe vévén a' Rebelis *Belgrádiak*, hogy a' *Niszfzai Basa* nagy erővel ellenek indult, ök is egészsz készülettel ellene rukkoltanak, *Belgrádot* minden örizet nélkül hagyván. A' *Niszfzai Basa* elzével élvén, a' maga gyalogjait *Kroska* mellett ki-állítja, hogy az érkező *Belgrádiakkal* ütközzenek meg, maga pedig 600 lovasokkal (*Spáhikkal*) egy gödörbe búvik, melly *Kroskától* fogva *Belgrádig* nyúlik. Itt el-várván mig a' gyalogok a' *Belgrádiakkal* tsatába elegyedtenek, ekkor a' maga 600 lovasaival sebess lépésekkel *Belgrádnak* lietvén, ezen várat egy puska szó nélkül bé vevé. Mit tsináltak, mit nem a' tsatázók, aval keveset gondolt, elég az, hogy *Belgrádot* a' *Rebellisektől* visszavette.

Magyar Ország.

Komárom. 4. Dec. — *Barátom!* — „Szőmorúan jelentem: hogy ama nevezetes, bölts, és embereknek szeretője, 's emberektől szerettetett, és egyes jó szívű férjfi *T. Pétzeli Josef*, a' *Rév-Komáromi Reformátusoknak Prédikátora*, és az én szívemnek egyik része, a' múlt éjtzaka el-bútszott töllünk, és ez' árnyék világtól, a' májnak rothadásából származott *Phtyfis* által; mellyben, a' lafsú 's hervasztó hideglelés miatt már ez' egészsz elzten-

elzúton által szenvedett; kezdetét pedig állította lenni ő maga, a' múlt elzúton Synodustól fogva. Bár csak *Pellikón* hamvai lennének a' meg hóltnak. De! fájdalom!!!

Debretzen 26. Nov. — Soha sem vólt még a' Gyilkos olyan szerentsés, hogy az ő gyilkolása, vagy elébb, vagy később ki ne tudódott volna, és a' büntető hatalamtól el ne vette volna a' Gyilkos meg érdemlett büntetését. Ezen fel tételnek igazsá- gát nyilván bizonyította a' többek közt az a' Gyil- kos: a' ki a' közelebb el múlt Sz. Mihály napi So- kadalam előtt való héten, egy néhány Léányokat itt *Debretzenben* meg gyilkolt; 's a' kiról már az Ur-is emlékezett a' *Magyar Kurirban*. Mert ez a' Gyilkos nem sokára ki-tudódott ezen Városnak sze- mes Magistrátusa által; és (ha csak el nem tévelz- tem a' nevét) *Háló Bálintnak* hívják. Most már a' Tömlözt letéttségében várja a' gyilkos bünteté- sét a' büntető hatalamtól.

Debretzenben a' múlt Novemb. 19-dikre virradó étzaka egy órakor és 50 minutakor olyan föld-in- dulás éreztetett, melly az alvókat fel-serkentvén, az ágyakban fekvők a' magok ágyaikat gondolták mozgattatni, a' földön fekvők pedig, hogy vala- kitől taszigáltatnak. Holmi apróságok is a' házak- ban a' magok helyeikről le-hullottanak. A' föld- nek ezen mozgása, melly csak egy minutáig tar- tott, mindenütt egy forma vólt ugyan, hanem a' fa házakban, mint a' mellyek a' kő házaknál kön- nyebben tsikorognak, rettenést is nagyobbat oko- zott, mint a' kő házakban. A' más nap héti vá- sárra bé-jött falusi emberek is, hasonlót beszéllet- tenek azon étzaka nállok történtnek lenni. — A' gabona drágódott *Debretzenben* az ólta valamit, miólta a' nyári szározság miatt a' mezőkön a' Pat- kányok, egerek, 's a' több kár tékony állatok an- nyira el-szaporodtanak, hogy a' szántó vetőknek másodszori ólzi vetést is tenni kellett.

Tudománybéli dolog.

Melly szorgalmatosan űzzék a' Kül földiek a' kézi mesterséget; nevezetesen melly szorgalmatosak légyenek a' Könyv nyomtatásában: meg tettzik avagy csak innen is, hogy a' minapi *Lipfiai Vásárra* felette sok Könyveket készittek a' Könyvel kereskedők Német Országon. Többre megyen ezernél azon Könyvbéli Vásári munkáknak a' szá-
 mok: a' mellyek rész szerint ujjdonnat ujjon, rész szerint pedig csak fejelésül, vagy is meg jobbitattott kiadásokban jó drága pénzen el árultattak az említett *Lipfiai Vásárkor*. Mindenik Tudományra mennyi számu Könyveket készitettek a' serény Könyv nyomtatók csak arra az egy Vásárra? nem resteljük ide le írni következőképpen. A' *Theológiára* 126; — a' *Törvényes Tudományra* 52; — az *Orvosi Tudományra* 66; — a' *Világi böltségre*, vagy is *Philosophiára* 27; — a' *Gyermekekkel való bánásra*, vagy a' *Pædagogióra* 47; — a' *Statistikára* 34; — a' *Gazdálkodásra* 60; — a' *Tirmészeti Tudományra* 24; — a' *Mathesisra* 22; — a' *Természeti Historiára* 37; — a' *Föld le írására* 52; — a' *Historiára* 123; — a' *szép Mesterségekre* 228; — a' *Philológiára* 27; — a' *Tudományok közönséges Historiájára* 29; — holmi egyvelges dolgokra pedig 68 Könyvek nyomtattattak. — Ezeknek a' szá-
 mok mind öszve 1022 re megyen. — Más Vásárra csak 861 re tudták a' Könyvek számát szaporítani a' Könyvel kereskedők: és így, 161 Könyvel többet dolgoztak a' mostani Vásárra, mint a' má-
 sikra. Ki hát az, a' ki tagadná a' Németeknek nemzeti szorgalmatoságokat??